

ПАРЛАМЕНТ МӘЖІЛІСІНІҢ ПЛЕНАРЛЫҚ ОТЫРЫСЫ

Сейсенбіде Қазақстан Президенті
Қасым-Жомарт Тоқаев Парламент
Мәжілісінің пленарлық
отырысына қатысты.

Пленарлық отырысқа дейін Мемлекет басшысы Парламент Мәжілісіндегі саяси партиялардың фракциялары жетекшілерінің алдында сөз сөйлеп, Қазақстан Республикасы Премьер-Министрі лауазымына Әлихан Смайыловтың кандидатурасын тапқылауға ұсынды.

Фракциялар жетекшілері Әлихан Смайыловтың кандидатурасына қолдау білдірді.

Бұдан кейін Қасым-Жомарт Тоқаев ҚР Конституциясының 44-бабына сәйкес Парламент Мәжілісінің қарауына Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі лауазымына Смайылов Әлихан Асханұлының кандидатурасын ұсынды.

– Қазақстан Республикасы Премьер-Министрі лауазымына тағайындауға келісім беру үшін Әлихан Асханұлы Смайыловтың кандидатурасын Парламент Мәжілісінің қарауына ұсынамын. Ол – тәжірибелі маман, еңбекқор мемлекеттік қызметші. Статистика жөніндегі агенттіктің төрағасы, Президенттің көмекшісі, Қаржы министрі, Премьер-Министрдің бірінші орынбасары болды. Қазақстан экономикасының болашағы туралы көзқарасы дұрыс. Нақты жоспары бар. Әлихан Асханұлы Үкіметтің жұмысын өте жақсы біледі. Өзіне жүктелген міндеттерді абыроймен атқарады деп сенемін, – деді Президент.

Саяси партиялардың фракция жетекшілері, Парламент Мәжілісінің депутаттары Әлихан Смайыловтың кандидатурасына қолдау білдіріп, сөз сөйледі.

Талқылаулардан кейін дауыс беріліп, Мәжіліс Президенттің Әлихан Смайыловты Үкімет басшысы лауазымына тағайындау жөніндегі ұсынысына келісім берді.

Пленарлық отырыста Қасым-Жомарт Тоқаев Әлихан Смайыловты Премьер-Министр лауазымына тағайындау туралы Жарлыққа қол қойды.

Президент жаңа Үкіметке саяси, әлеуметтік-экономикалық салалардағы және ұлттық қауіпсіздік пен қорғанысты қамтамасыз ету жөніндегі өзекті мәселелерді шешу үшін нақты міндеттер жүктеді.

Мемлекет басшысы сөзінің соңында қайғылы күндері бірлік танытқан қазақстандықтарға шынайы ризашылығын білдірді.

– Жуық арада болған қайғылы оқиғалар кезіндегі экстремистермен күресте азаматтарымыздың көпшілігі патриоттық танытты. Халықтың бірлігі, Қазақстанның тәуелсіздігі мен егеменді дамуы идеясына деген шынайы сенімі – еліміздің дамуы мен қоғам болып ұйысуының мықты іргетасы. Біз барлық қиындықты бірлесе еңсереміз. Жаңа Қазақстанды бірге құрамыз, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Ә.А. СМАЙЫЛОВТЫ ТАҒАЙЫНДАУ ТУРАЛЫ

Әлихан Асханұлы Смайылов Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі лауазымына тағайындалсын.

Қазақстан Республикасының
Президенті Қ.ТОҚАЕВ
Нұр-Сұлтан, Ақорда, 2022 жылғы 11 қаңтар
№ 754

Әлихан Смайылов – Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі

Әлихан Асханұлы Смайылов 1972 жылы Алматы қаласында дүниеге келген. 1994 жылы Әл-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік ұлттық университетін «қолданбалы математика» мамандығы бойынша тәмамдаған. 1996 жылы ҚР Президенті жанындағы Қазақстан менеджмент, экономика және болжамдау институтының мемлекеттік басқару магистрі дәрежесіне ие болды. 1993-1999 жылдары – «А-Инвест» инвестициялық-жөкеңшелендіру қорының бас маманы; бөлім басшысының орынбасары; ҚР Ұлттық статистика агенттігінің басқарма басшысы; ҚР Статистикалық жоспарлау және реформалар жөніндегі агенттігінің Статистика және талдау комитеті төрағасының орынбасары; бас сарапшы, экономика секторының менгерушісі, ҚР Президенті Әкімшілігінің мемлекеттік инспекторы болып қызмет атқарған. 1999-2003 жылдары – ҚР Статистика агенттігінің төрағасы. 2003-2006 жылдары – ҚР Сыртқы істер вице-министрі, «Экспорттық несиелер мен инвестицияларды сақтандыру жөніндегі мемлекеттік сақтандыру компаниясы» АҚ басқарма төрағасы.

2006-2009 жылдары – ҚР Қаржы вице-министрі, «ҚазАгро» ҰБХ президенті. 2009-2014 жылдары – ҚР Статистика агенттігінің төрағасы. 2014-2015 жылдары – ҚР Ұлттық экономика министрлігінің Статистика жөніндегі комитетінің төрағасы. 2015-2018 жылдары – ҚР Президентінің көмекшісі. 2018 жылғы қыркүйектен бастап 2019 жылғы ақпанға дейін – Қаржы министрі.

2019 жылғы 25 ақпанда Президент Жарлығымен Премьер-Министрдің бірінші орынбасары – Қаржы министрі қызметіне тағайындалды. 2021 жылы 18 қаңтарда ҚР Президентінің Жарлығымен Премьер-Министрдің бірінші орынбасары болып қайта тағайындалған болатын.

Газет
1994 жылдың 15 сәуірінен
бастап шығады

Ақмешіт

• Қалалық қоғамдық-саяси әлеуметтік-
ақпараттық тарихи-танымдық газет •
E-mail: akmeshit.kz@mail.ru

«ҚАСІРЕТТІ ҚАҢТАР» САБАҒЫ: ҚОҒАМ ТҰТАСТЫҒЫ – ТӘУЕЛСІЗДІК КЕПІЛІ

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың Қазақстан Республикасы Парламенті
Мәжілісінің отырысында сөйлеген сөзі

Құрметті Төраға!
Құрметті Мәжіліс депутаттары!

Тәуелсіздік тарихында біз алғаш рет аса күрделі және қатерлі кезеңге тап болдық. Ел басына түскен осындай сынақты қайыспай біртұтас ел болып еңсере білдік. Енді біз мұндай жағдайға ешқашан жол бермеуіміз қажет. Сондықтан еліміз душар болған ауыр қасіреттің себептерін саралап, оның салдарына нақты баға беру – алдымызда тұрған өте маңызды міндет.

Өкінішке қарай, бүгінде халық арасында осы оқиғаға байланысты түрлі қарама-қайшы, шыындыққа жанаспайтын жалған ақпараттар тарап кеткенін көріп отырмыз. Мұның, әрине, бірнеше себептері бар: кейбір азаматтарымыз ахуалды егжей-тегжей білмей тұрып, қате пікірде болса, кейбір әдейі ақпаратты бұрмалап, жағдайды одан бетер ушықтырады.

Бірақ, бізге керекті – тек ақиқат ғана. Сол себепті, оқиғаларды мұқият зерттей отырып, айтарым: жыл басынан бері орын алған барлық жағдайлар – бір тізбектің тармақтары деуге толық негіз бар. Ашығын айтсақ, бұл – бірнеше жыл бойы алдын ала ойластырылған зұлымдықтың көрінісі. Олардың көздегені – өздерінің қатыгез пиғылдарын іске асыру болғаны айдан анық.

Мұның қатарында Жамбыл облысында болған тәртіпсіздіктер, этносаралық сипаттағы арандатушылықтар мен басқа да шиеленістер бар. Қоғамымыздың тұтастығын жүйелі түрде, соның ішінде наразылықтар мен кәсіби түрде әзірленген сценарийлерді қолдану арқылы шайқалтып келген.

Радикалды шаралардың нақты орындаушыларын дайындау жасырын түрде жүргізілген. Ұлттық қауіпсіздік комитеті уәкілетті орган ретінде осы бүлдіргі жұмыстарға нақты баға бере алмады және бергісі де келмеді. Ұлттық қауіпсіздікке төнген аса үлкен қауіпті көрмеді. Шабуыл ұйымдастырушыларына тек себеп іздеу ғана қалды, ал ол себеп бөрібір табылар еді.

Халықтың газ бағасының өсуіне байланысты наразылығы құрал ретінде пайдаланылды. Содан кейін оқиға спираль түрінде дамыды. Бірінші кезеңде бірнеше өңірде, атап айтқанда, Жанаөзенде митингтер өтті. Екіншісінде қарақшылар мен басбұзарлар қосылды. Бұдан әрі «отты» кезеңге жетіп, қарулы лаңкестер, соның ішінде шетелдік содырлар іске араласты. Осыдан кейін олардың негізгі мақсаты белгілі болды – мемлекеттік басқару институттарын тарату, конституциялық құрылымды бұзу және түпкі нәтижеде билікті басып алу.

Әр нәрсені өз атымен атар болсақ, бұған дейін ҰҚШҰ саммитінде айтқанымдай, біздің елге қарсы террористік соғыс

ашылды. Жау асқан қатыгездік пен кез келген қадамға баруға дайын екенін көрсетті. Олар тіпті халық арасында қорқыныш ұялатып, қарсы шығу туралы ойды басуға талпынды.

Қазақстанға шабуыл жоспары әртүрлі аспектілерді қамтыды: әскери, саяси, идеологиялық, жалған ақпараттандыру және тағы басқалар. Билікті басып алуға дайындық жұмыстарын кәсіпқойлар жүргізді.

Бұл халықаралық лаңкестік тарапынан елімізге қарсы жасалған қарулы агрессия болғандықтан, Қазақстан заңды түрде Ұжымдық қауіпсіздік шарты бойынша әріптестеріне бітімгершілік контингент жіберу туралы өтініш жасады.

Мынаны түсіну керек: осындай шешім қабылдап жатқан кезде Алматыны бақылауды толықтай уыстан шығарып алуымыз мүмкін еді. Ондай жағдайда қалада лаңкестер ойран салатын еді. Алматыдан айырылсақ, астананы да жоғалтып, кейін елімізден айырылатын едік. Қаңтардың қаралы күндеріндегі оқиғалардың мәні де осында. Елордада бітімгершілік контингент пайда болғаннан кейін, Алматыға арнайы жасақтың қосымша бөлімшелерін жіберіп, қаланы сақтап қала алдық.

Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымына жеке тоқталғым келеді. Бұған қатысты түрлі қауесеттің, әсіресе, шетелде тарап жатқан жаңсақ пікірдің алдын алу қажет. Бұл ұйым ұжымдық қауіпсіздік мәселелерімен айналысады.

Қазақстан – оның толыққанды құрылтайшысының бірі. Осы ұйымның барлық мүшелерінен жасакталған бітімгершілік контингентті Қазақстанға уақытша мерзімге ғана келді. Оған жүктелген міндеттер нақты айқындалған. Бұл – стратегиялық нысандарды күзету және ақыл-кеңес беріп, қолдау көрсету.

Лаңкестерге қарсы операцияны толығымен Қазақстанның күштік құрылымдары жүзеге асыруда. Шын мәнінде, солардың жанкешті іс-әрекетінің арқасында төңкеріске жол берілген жоқ.

Мемлекеттік төңкеріс, елдің тұрақтылығына қол сұғу талпыныстары сәтсіздікке ұшырады. Біз біртұтас ұлт ретінде Алматы мен өзге облыс орталықтарын бірге қорғап қалдық. Қысқа мерзімде олар қалпына келтіріледі және бұрынғыдан да көркейе түседі. Енді бұл – менің тікелей міндетім және әріне, Үкіметтің жауапкершілігі.

Осы сәтті пайдалана отырып, террористік агрессияның нысанына айналған қалалардың тұрғындарына көңіл айтқым келеді.

2-3 БЕТТЕРДЕ

БҰЛ АРТЫНАН КҮН ШЫҒАР, ЖАРЫҚ ШАШЫП ӘЛЕМГЕ

Елді елеңдеткен жайт біздің өңірді де айналып өтпеді. Террорлық актілер қаладағы маңызды нысандар қиратыны, отқа оранды. Жалпы қарапайым халық үшін де, мемлекет үшін де зардабы аз болған жоқ. Бір Қызылорданың өзіне осы оқиғаның салдарынан 6 мың теңгеден астам залал келді. Облыс әкімі Гүлшара Әбдіқалықова төңіректегі ойрандалған ғимараттарды аралап, блок-бекеттерге барып, ешқандай сәтте кеудесін оққа тосқан әскерилермен кездесті.

4 БЕТТЕ

15 қаңтар
сенбі

№4 (1809)

2022 жыл

апталығы

ЕУРОПАДА ЭПИДАХУАЛ УШЫҚТЫ

АҚШ пен Еуропа елдерінде соңғы уақытта коронавирусқа қатысты эпидахуал ушығып кетті. Соның ішінде «омикрон» штаммын жұқтырғандар көптеп анықталып, науқастар саны артуда. Елде антирекорд орнауына байланысты ВВС арнасы «АҚШ вирус жұқтырғандардың рекордтық көрсеткішін жариялады» деген тақырыпта мақала жариялады.

Денсаулық сақтау министрлігі өкілінің хабарлауынша, Америкада өткен аптада жаңадан вирус жұқтырған 440 000 адам анықталған. Франция, Италия, Греция, Португалия мен Англияда да мұндай жағдай орын алған. Сала өкілдері бұл антирекордтың «рождество» мейрамының кесірінен болған кешіктірудің әсері болуы мүмкін деген де болжам жасауда.

Зерттеу бойынша «омикрон» бұған дейінгі «дельта» штаммына қарағанда әлсіздеу. Дегенмен мамандар кең таралған вирустың кесірінен ауруханалардың жүктемесі арта ма деп алаңдаулы. Ал дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы «омикроннан» келетін кесел «аса қауіпті» болуы мүмкін екенін мәлімдеген.

Польшада сәрсенбіде 794 адам вирустан көз жұмып, бұл төртінші толқындағы ең жоғарғы көрсеткіш болып тіркелген. Алайда қайтыс болғандардың көбі вакциналанбаған. АҚШ-тың Науқастарды бақылау және алдын алу орталығы 441278 адам вирус жұқтырғанын хабарлаған. Бұл агенттіктің бұрынғы мәліметтерінің ішінде ең көбі.

Агенттіктің баспасөз хатшысы сонымен қатар «Politico» баспасына берген мәлімдемесінде бұл жағдай «рождестводағы» демалыстарға байланысты болуы мүмкін екенін және жаңа жылдан соң жағдай реттелуі мүмкін екенін айтқан.

Америкалық инфекцияланып Амеш Адаль ВВС-ге берген сұхбатында «омикрон» вакциналарға төтеп беруі мүмкін екенін айтқан.

«Сондықтан біз вирус жұқтырғандар санының артқанын көруіміз мүмкін. Ең бастысы, оны вирус жұқтыру қаупі жоғары адамдардан алшақ ұстауымыз қажет. Әйтпегенде біз шынымен ауыр жағдайға тап болып, ауруханадағы науқастар санының өсімін көреміз», – дейді сарапшы Амеш Адаль.

Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы жариялаған есепке сәйкес, коронавирус инфекциясының барлық нұсқаларының жаңа жағдайлары Еуропада 57 процентке және Америкада 30 процентке өскен.

Франция сейсенбіде вирус жұқтырған 179 807 жаңа науқас тіркелгенін хабарлады. Бұл Еуропадағы ең жоғары тәуліктік көрсеткіш. Францияның денсаулық сақтау министрі Оливье Веран «Бұл бізге қаңтар айының басында елде күн сайын 250 мың вирус жұқтыруы мүмкін» деген ескерту жасады. Ал Премьер-министр Жан Кастекс жаңа шектеулер енгізді. Елде бүстерлік вакцина салдырушылар артып, бүгінгі күні 23 миллионнан астам адам екпе алған.

Сонымен қатар Еуропаның басқа да мемлекеттері антирекорд орнағанын айтып, дабыл қағуда. Англиялық фармацевтер ПЦР-тест теріс жағдайды көрсеткен кездің өзінде 6-7 күнге оқшаулануды ұсынууда.

Франция мен Англия тұрғындарына қауіпсіздік шаралын ұстану ұсыныла. Испанияның астанасы Мадридте келушілер санын шектеп мерекені атап өтетінін айтқан. Италия ашық аспан астында іс-шара жасауға және жабық түнгі клубтардың жұмысына тыйым салған. Десе де жеке жиындарға ешқандай шектеу жоқ.

4 БЕТТЕ

«ҚАСІРЕТТІ ҚАНТАР» САБАҒЫ:

Бүгін, сол қаралы күндер артта қалған кезде, Ішкі істер министрлігінің арнайы жасақтарының террористік агрессияның бетін қайтарудағы ерлігін атап өткім келеді. Мысалы, Алматы қаласында полицияның шағын тобы полиция департаментін басып алмақ болған бандиттердің шабуылын екі түн қатарынан тойтарып отырды.

Қиын-қыстау кезеңде Қорғаныс министрлігі мен Мемлекеттік күзет қызметінің әскери қызметшілері де абыроймен көзге түсті. Бірақ бәрі бірдей өзінің борышына адалдық танытқан жоқ.

Бірқатар қалада Ұлттық қауіпсіздік комитеті департаментінің басшылары жеткілікті әскери арсенал болғанына қарамастан, қызметтік ғимараттарды ондағы қару мен құпия құжаттармен бірге соғыссыз тастап кетті.

Енді алғашқыда атқаратын жұмыстың бағытын айқындап бергім келеді. Бірінші. Анти-террорлық қимылдарды табысты аяқтау қажет. Азаматтарымыздың қалаларда, елді мекендерде және ауылдарда жақындары мен балаларын ұйымдамай жұмыс істеп, еркін жүріп-тұрып, оқи алуы үшін құқықтық тәртіпті толықтай қалпына келтіру керек.

Жалпы контртеррористік операцияның негізгі фазасы аяқталды. Еліміздің барлық өңірінде ахуал тұрақты. Осыған байланысты ҰҚШҰ-ның бітімгершілік күштерінің негізгі миссиясы сәтті аяқталды деп мәлімдеймін. Екі күннен кейін ҰҚШҰ-ның бірлескен бітімгершілік контингентін кезек-кеземен шығару басталды. Контингентті шығару процесі 10 күннен аспайды.

Екінші. Содықлар мен олардың бейбіт тұрғындарға қарсы қылмыстарға қатысы бар сыбайластарын түгел тауып, жазалау керек. Лаңкестік шабуылдардың артында кім тұрғанын тыңғылықты анықтау өте маңызды.

Тағы бір өзекті мәселе – содықтардың жасырын «ұяшықтары» мен олардың командалық пунктін қызметі не себепті мемлекеттің назарынан тыс қалды? Нәтижесінде еліміздің аумағында осынауға заңсыз қару мен арнайы құралдар бар болып шықты? Терроризм нысандарын анықтау мен бейтараптандыру бойынша агентура жұмысы нәтижесінде жүргізілмеді? Арнаулы жедел тереу тобы өз жұмысын сапалы әрі толық көлемде атқарып, трагедияның барлық себебі мен мән-жайын ашуы керек.

Үшінші. Қаза болған тәртіп сақшыларының, әскери қызметшілер мен қарапайым азаматтардың отбасына көмек көрсету – біздің қасиетті борышымыз. Бұл мәселе менін жіті бақылауда болады. Тұрғын үймен, оқумен және басқа да қажетті нәрселермен қамтамасыз етеміз.

Төртінші. Қысқа мерзім ішінде қираған дүние-мүлік қалпына келтіру керек. Төтенше калыпты өмірге ораламыз. Қаржы жүйесі мен көлік саласының, азық-түлік жеткізу ісінің еш кедергісіз жұмыс істеуін қамтамасыз ету қажет. Тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің тапшылығын, бағаның негізсіз көтерілуін болдырмау маңызды. Үкімет комиссиясы өз жұмысын бастап кетті. Ол азаматтар мен бизнеске қолдау көрсетеді. Мемлекет қаржылай көмекпен қатар, кәсіпкерлерге басқа да қолдау түрлерін ұсынады. Атап айтқанда, несиелер бойынша пайыздық төлемдер, айыппұл мен өсімпұл белгілеу тоқтатыла тұрады.

Бесінші. Еліміздің қауіпсіздігін нығайту және қауіп-қатердің алдын алу үшін шұғыл шараларды жүзеге асыру қажет. Біз сабаздарды, әскери техника мен қару-жарақты қажетті жерге жедел жеткізу үшін әскери-көлік авиациясы паркін толықтыру ісін қолға алмамыз.

Мемлекеттік шекараны нығайтуымыз керек. Көші-қон, соның ішінде ішкі көші-қон саласын тәртіпке келтіретін кез келді. Қару-жарақ айналымын мұқият тексеріп, оны заң тұрғысынан реттеу қажет. Шұғыл түрде қираған ғимараттар мен арнаулы техниканы жөндеп, бейнебақылау жүйесін іске қосып, құдық қорғау органдарының қызметін қалпына келтіру керек.

Ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудің барлық жүйесін түбегейлі қайта құру сынды стратегиялық міндетке ерекше тоқталғым келеді. Қарулы күштеріміздің, құқық қорғау құрылымдарымыздың, Ұлттық қауіпсіздік органдарымыздың, сыртқы барлау қызметтеріміздің жұмысын қайта құру қажет. Олардың барлығы бір мақсатқа – кез келген сипаттағы және ауқымдағы қатер кезінде азаматтарымызды, конституциялық құрылымды, егемендікті барынша тиімді қорғауға жұмыла жұмыс істеуі тиіс. Мұны мемлекетіміздің негізгі мүдделері талап етеді. Бұл міндетті шешу үшін келесі басымдықтарға назар аудару қажет.

Біріншіден, құқық қорғау жүйесін реформалауға шұғыл түзетулер енгізу қажет. Біз полицияның сервистік моделін құру және қылмыстық процесті жаңғырту ісінде біршама ілгеріледік. Бірақ жаппай террористік шабуылдарға қарсы тұруға дайын болуымыз керек. Күштік құрылымдардың қолбасшылары жана жауынгерлік дағдыларды шыңдауға, қорғаныс пен шабуылдаудың тиімді құрал-жабдықтарымен жабдықтауға шұғыл кірісуі қажет.

Екінші. Ұлттық гвардияны сан мен сапа тұрғысынан нығайту. Өңірлерде оның жана бөлімшелерін жасақтап, бар бөлімшелерді күшейту, көліктік және материалдық-техникалық қамтамасыз ету мәселелерін шешу қажет.

Ішкі істер министрлігінің арнаулы мақсаттағы құрылымдарының және Ұлттық ұланның санын ұлғайтып, әскери дайындығын күшейту керек. Қажетті материалдық-техникалық жабдықтармен қосымша жарақтандыру қажет. Бүкіл күштік құрылымдардағы арнаулы бөлімшелер қызметкерлерінің жалақысы көтерілсін.

Үшінші. Полицейлердің құқықтық қорғалуын арттыру. Билік өкілдеріне шабуыл жасау мен заңға бағынбайтындар үшін жауапкершілікті күшейту қажет.

Төртінші. Әскердің жауынгерлік қабілетін арттыру. Қысқа мерзімде Арнаулы операция күштері қолбасшыларын құру.

Бесінші. Шекара қызметінің ұйымдастыру және басқару принциптерін қайта қарау керек. Мемлекеттік шекараны әскери қорғаудан жедел жұмыс әдістеріне баса назар аударған реформаларға ревизия жүргізу.

Алтыншы. Сыртқы, әскери, қылмыстық және қаржылық барлауды қоса алғанда, барлау қызметін толықтай құру қажет.

Жетінші. Түрлі күш құрылымдары арасындағы тиімді үйлестіруді қамтамасыз ету керек. Дағдарыс жағдайындағы мемлекеттік органдардың іс-қимылдарының алгоритмдері өзектендіріліп, ведомстваралық үйлестіру күшейтілуі қажет. Барлық күш құрылымдарының жедел және әскери-техникалық сәйкестілігін жолға қою керек.

Сегізінші. Қарулы күштердің өздігінен шешім қабылдай алуын қамтамасыз ету, басшыларының жауапкершілігін күшейту қажет.

Тоғызыншы. Діни экстремизмге қарсы күресте жүйелі іс-шаралар кешенін іске асыру. Олардың қылмыстық, әсіресе қылмыстық-атқару мекемелерінде сыбайласып кетуіне мүлдем жол бермеу керек. Таюуда қауіпсіздік кеңесінің отырысын өткіземіз. Ол жерде жоғарыда айтылған жайттар ортаға салынып, шешу жолдары қаралады.

Қайғылы жағдай негізінен күрделі әлеуметтік-экономикалық мәселелер мен кейбір мемлекеттік органдар жұмысының тиімсіздігі, нақты айтқанда олқылығы салдарынан болғанын мойындау керек. Жеке атқарушы органдардың күрделі жағдай мен азаматтардың қажеттіліктерінен айтарлықтай алыстауы байқалды. Билік құрылымдарының өкілдері халықтың өміріне, олардың ұмтылыстары мен қажеттіліктеріне қатысты кәте көзқарас қалыптасты.

Тенсіздік мәселесі де ұшыға түсті. Ол жылдан жылға қиындай берді, ал халық табысы қағаз жүзінде болса да жыл санап өсіп жатқандай көрінді. Алайда елеулі орташа табыстың артында қоғамдағы мүлктік күшті жіктелу жасырынып жатыр. Азаматтардың көптеген күрделі проблемасы шешілген жоқ.

Халықты сапалы өмірмен қамту мен әлауқатын жақсарту – мемлекеттің басты міндеті. Бұл сөздерді шынайып іске айналыру қажет. Халықтың табысы экономикамен қатар өсуі керек. Бұл өзгермейтін аксиома біздің жағдайымызда жұмыс істемей тұр.

Елде құрылған әлеуметтік-экономикалық жүйе жалпыұлттық табысты арттыруға өзінің тиімділігін көрсетті. Бірақ оны бәсеуде тиімсіз екені аңғарылды. Мұны бәріміз жаксы түсініп отырсыздар.

Экономикалық өсуден негізінен қаржылық және олигархиялық топтар пайда тауып отырды. Қалыптасқан олигополиялар еркін нарықтың дамуын айтарлықтай шектеп, елдің бәсекеге қабілеттілігін төмендетті.

Ең алдымен, еліміздің жана экономикалық тұғырын қалыптастыруды мықтап қолға алу қажет. Экономикалық саясатымыздың мақсаты – айқын. Бұл – заман талабына сай әлеуметтік бағдарлы бар нарықтық экономика құру және дамыту.

Бұл жүйенің өзегінде қоғам алдындағы жауапкершілігін сезіне білетін кәсіпкерлеріміздің ауқымды тобы тұратыны анық. Яғни, бұл – өзінің және балаларының тағдырын Қазақстанмен ғана байланыстыратын кәсіпкерлер.

Дәл осындай кәсіпкерлер ел болашағы үшін өзіне жауапкершілік алуға дайын. Сол себепті, кәсіпкерлікті дамыту үшін жүйелі жұмыс атқару өте маңызды. Мен бизнеске түскен бюрократиялық салмақты айтарлықтай азайтып, оның өсіп-өркендеуіне жол ашатын заңға қол қойдым. Үкімет осы заңның әлеуетін нақты іс жүзінде пайдалануы қажет.

Мемлекеттік қолдау шараларының тиімділігі мен қолжетімділігі туралы көптеген әділ сұрақтар туындап жатыр. Қалыптасқан жүйе негізінен ірі құрылымдарға «достарға» – бәрі, қалғандарына – заң бойынша» қағидатымен қызмет көрсетуге бағдарланған. Шын мәнінде, қазіргі жүйе экономикадағы олигополияны одан әрі күшейтеді. Ірі кәсіпорындар бәсекелестікті түншықтырып, реформаны тоқтататын ерекше артықшылықтарға ие.

Мысалы, Қазақстан даму банкі қаржы-өнеркәсіптік және құрылыс топтарынан өкілдік ететін таңдаулы тұлғалардың жеке банкіне айналады.

Бәрінің аты-жөні білеміз. Жоғары кабинеттерге кіре алатынын пайдаланып, олар өз жобаларын іске асыруда артықшылық алып отыр. Бұл жобаларға кеткен мемлекеттің қаражатын шағын және орта бизнеске жұмсауға болатын еді.

Үкіметке Қазақстан даму банкінің қызметін қайта құруды тапсырамын. Мемлекеттік қолдау шараларын ұсыну үдерістерін ашық емес әрі тиімсіз болып отыр. Бұл тәсілдерді түбегейлі қайта қарау керек. Бұл түсінікті әрі ашық тетіктер болуы қажет. Өңірлерде шағын және орта бизнесті дамытуға ерекше көңіл бөлінген жоқ.

Әділ бәсекелестік біздің экономика үшін басты талапқа айналуға тиіс. Бүгінде бағаны мырмаласа отырып белгілеу қалыптып нәрсеге айналды. Мемлекеттік және квазимемлекеттік сектордың сатып алу саласында қартердік келісімдер жасау кеңінен тарап кетті. Мысалы, Мен бытыр фармацевтика нарығындағы қартерді ретке келтіруді тапсырдым. Бірақ кейбіреулер заңнамадағы кемшіліктерді желеу етіп, бұл жұмысты аяқсыз қалдыруға тырысу. Сондықтан қартердік келісімдер жасасты деген күдік болған жағдайда мемлекеттік сатып алуға қатысушыларды тексеруге тыйым салу туралы мораторийдің күшін жоюды тапсырамын.

Келесі мәселе. Жылдан жылға біздің азаматтарымыз бен кәсіпкерлеріміз жанар-жағар май өндіру және оны бөліп-тарату жүйесінің ашық болмауынан зардап шегіп келеді. Тіпті жанар-жағармай бағасын жарты жыл бойы қолдан реттеуге мәжбүр болып отырмыз.

Осы кезеңде Бас прокуратура Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігімен, сондай-ақ Энергетика министрлігімен бірлесіп, осы саладағы жұмыстарды ретке келтіруге, оны реформалау үшін кешенді ұсыныстар әзірлеуге тиіс. Егер бұл жұмыс бір жолға қойылмаса, жанар-жағармай бағасын реттеу жүйесі сақталмай.

Келесі мәселе – «Самұрық-Қазына» қоры қызметінің тиімділігі. Бүгінде бұл қордың активі еліміздің ішкі жалпы өнімінің 60 пайызына жуықтайды. Яғни осы ұйымның тиімді қызметі бүкіл экономикамызды өркендетуге тікелей әсер етеді. Қордың КЕГӨК, Қазакгаз және Қазақстан темір жолы сияқты инфрақұрылымдық компаниялары экономикамыздың барлық дерлік секторының тиімділігін айқындайды.

Осы тұста, қор өзінің негізгі міндетін орындап отыр ма, яғни ұлттық байлықты еселей алды ма деген орынды сұрақ туындайды. Қомақты жалақы алатын қызметкерлері, директорлар кеңесі немен айналысатын? Қызметі өте қымбат консалтинг компанияларын және шетелдік мамандарды жұмысқа тартқаннан пайда бар ма?

«Самұрық-Қазына» қоры еліміздің стратегиялық активтерін басқару ісінде басты рөл атқарады. Сондықтан Үкіметке Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігімен бірлесіп, квазимемлекеттік секторды түбегейлі реформалау үшін ұсыныстар әзірлеуді тапсырамын. Егер Корды реформалау мүлдем мүмкін болмаса, ондай құрылымның экономикамызда болмағаны жөн.

Қордың сатып алуларының ашықтығына қатысты мәселелер бар. Шағымдар жиі түседі. Осы мәселелердің міндетті түрде жауабын табу керек. Әсіресе мемлекеттік сатып алуды бір тараппен ғана келісім-шарт жасауға мүмкіндік беретін негіздерді азайту маңызды. «Самұрық-Қазына» қоры мен басқа да ұлттық компаниялардың сатып алулар тәртібін қайта қарастыру міндеті алда тұр.

Бытыр реттелетін сатып алулар туралы заң шықты. Алайда мәселелердің көбі бұрынғыдай заңға тәуелді әкітлер мен Кордың өз шешімі деңгейінде шешілу. «Самұрық-Қазына» ережелері мен рәсімдерін Қаржы министрлігі мен Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігімен келісуді қамтамасыз ету керек.

Экономикалық өсім мемлекеттің экономикадағы үлесін азайтумен тығыз байланысты. Бірақ жекешелендіру жүйелі және ашық жүргізіліп жатқан жоқ. Атап айтқанда, бәсекелестік ортаға берілуге тиіс активтерді іріктеу тәсілдері айқындалмаған. Оны шұғыл әзірлеу қажет. Үкіметке Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігімен бірлесіп, тиісті Мемлекеттік комиссияның жекешелендіруге қатысты шешімдерінің толық ашық әрі айқын болуын қамтамасыз етуді тапсырамын.

Экономиканы әртараптандыру – күрделі міндет. Әртараптандыру болмаса, азаматтарымыздың әл-ауқатын арттырып, тұрақты жұмыс орындарын ашу мүмкін емес. Бұл жұмыстың басты бағыты – өңдеу өнеркәсібін дамыту. Дегенмен ел экономикасындағы өңдеу өнеркәсібінің үлесі айтарлықтай өсті деп айтуға келмейді.

Біз әлі күнге дейін бірқатар өнім түрін импортқа тәуелдіміз. Жыл өткен сайын еліміздің төлем балансында өткір тапшылық байқалауда. Алюминийден, мыстан жасалған дайын бұйымдар және машина жасау саласына қажетті жабдықтар әлі күнге дейін шетелден әкелінеді.

2020 жылдың қорытындысы бойынша тек мұнай-газ және тау-кен машина жасау саласының импорты 4 миллиард доллардан асты. Әлде еліміздегі кейбір адамдар ахуалдың дәл осындай күйде болуына мүдделі ме? Үкімет бүкіл өнеркәсіп саласына терең талдау жұмысын жүргізуге тиіс.

Шикізат қорын, құзыреттері мен экономикалық тиімділікті ескере отырып, бәсекеге қабілетті секторларды анықтау керек. Жүргізілген талдаудың негізінде нақты жобаларды әзірлеп, инвесторларды тарту қажет. Бұл – Үкіметтің жана құрамының алдында тұрған басты міндеттердің бірі.

Келесі. Кәсіпкерлер мен жалпы қоғам тарапынан «Оператор РОП» деп аталатын компанияның қызметіне қатысты көптеген сұрақ туындап отыр. Тіпті осы жеке компанияға қарсы қоғамдық қозғалыс та ұйымдастыруға дейін жетті. Үкіметке «Оператор РОП» ЖШС-ның үтильдік алым жинаумен пайдалануын тоқтату бойынша шара қабылдауды тапсырамын. Мұнымен шет елдердегідей мемлекеттік ұйым айналысуы керек. Алымдардың өзіне келсек, олардың ставкасы қайта қаралғаны жөн. Мемлекеттің утилизациялау, автомобильдік өнеркәсіп пен ауыл шаруашылығы машиналарын жасауға қолдау көрсетуін ешкім тоқтатқан жоқ. Бұл мәселені бизнеспен және қоғаммен конструктивті түрде талқылау керек.

Отандық автокөлік пен ауыл шаруашылығы техникасын сатып алушыларға үтильдік алым есебінен ваучер беру мәселесін қарастырып жөн. Осы және өзге де үтильдік алым қаражатын қоғамға пайдамен жарату тәсілдерін қарастырыңыздар.

Біздің қоғамды, әсіресе елорда тұрғындарын тітіркендіретін демесек, қатты алаңдататын тағы бір мәселе – ЛРТ құрылысы. Ол қадімгі инфрақұрылымдық жобадан елдің абырой-белеліне нұқсан келтіретін күрделі проблемаға айналды. Орасан зор қаражат жұмсалды, қарыз алынды. Шетелдік әріптестер алдында ауқымды келісім-шарттық міндеттемелер қабылданды. Бұл жоба ау-бастан қателік еді, оны мойындау керек. Оған қоса, бұл жобадан күшті жемқорлықтың ісі шығады.

Енді отандық шешім қабылдау қажет. Себебі оны жай ғана бұза салу уақыт пен ақшаны жоғалтуды білдіреді. Бізде отандық және шетелдік сәулетшілер мен урбанистерді шақырып, жобаны пайдаланудың ықтимал нұсқаларын анықтаудан басқа таңдау жоқ. Ауыл шаруашылығына ерекше назар аудару керек. Соңғы жылы елімізде қуаңшылық болды. Бытырға қарағанда жиналған астық көлемі 4 миллион тоннаға келімі. Бұл шикізатпен және жем-шөппен қамтамасыз ету ісіне әсер етті. Болжам бойынша биыл да ахуал күрделі болуы мүмкін. Үкімет тұқыммен, жем-шөппен, тыңайтқышпен қамтамасыз ету мәселелерін және егін егу науқанын қатан бақылауда ұстауға тиіс.

Субсидияны тұрақты беруге қатысты мәселе жиі көтеріледі. Мен бұған дейін субсидиялау тәсілдерін қайта қарау қажеттігі туралы тапсырма берген болатымын. Бұл жұмыс қысқа мерзім ішінде атқарылуға тиіс. Біз субсидия алуды жеңілдетуге, оның қолжетімді болуын және ашықтығын қамтамасыз етуге тиіспіз.

Жуырда болған заң бұзушылықтардың қайталануына жол бермеу маңызды. Алдағы үш жылда азық-түлік қауіпсіздігі мәселесін түбегейлі шешу қажет. Бұл Үкімет пен әкімдердің алдында тұрған негізгі басымдық екеніне айрықша назар аударамын. Егер нарықта азық-түлік тауарлары мол болмаса, инфляцияны ұстап тұруға ешқандай шара көмектеспейді.

Макроэкономикалық тұрақтылықты қамтамасыз ету үшін бюджет кірістерінің қосымша

көздері қажет. Шикізат бағасының жоғары болуына байланысты тау-кен өнеркәсібі саланындағы кәсіпорындардың кірісі өсті. Мұны білеміз.

Үкіметке бюджетке қосымша кірістер мәселесін пысықтауды тапсырамын. Есесіне жаңа кен орындарын барлау мен игеруге ауқымды жеңілдіктер беруге болады. Мен ірі тау-кен және басқа компаниялар туралы айтып отырымын.

Қолайлы нарық жағдайында бензин өндірушілер мен әртүрлі делдалдар қосымша пайда алады. Осы маржаның бір бөлігін акциздер арқылы бюджет пайдасына алу қажет деп санаймын. Үкімет тиісті есептеулер жүргізуі керек. Бұл ретте бағаның өсуіне жол бермеу қажет.

Бюджет кірістерін арттырудың айтарлықтай әлеуеті келенде тәртіп орнатумен байланысты. Әсіресе Қытаймен шекарада.

Онда болып жатқан нағыз былықтар бәріне мәлім. Машиналар тексерілмейді, салықтар мен баждар төленбейді. Қытайдың кеден органдарымен салыстырмалы статистикадағы сәйкессіздік миллиардтаған долларға жетеді. Қол сұғылмайтын мәртебесі бар «үзкілетті операторлар» бар. Еліміз салық түрінде ондаған миллиард теңге жоғалтып отыр. Бұлай болмайды.

Бас прокуратураға Қаржы министрлігімен, Қаржы мониторингі агенттігімен және басқа да мүдделі органдармен кешенді тексеру жүргізіп, келендік шекарадағы тәртіпті қамтамасыз етуді тапсырамын.

Бюджет кірістері туралы айтқанда, шығыстардың жекелеген баптарына тоқталмауға болмайды.

Үкімет мүшелері мен депутаттардың, әкімдердің еңбекақыларына тоқталайын. Өткен жылдың соңында бұл мәселе қоғамда қызу талқыланды. Негізгі аталған санаттағы мемлекеттік қызметшілердің жалақысы толығымен жеткілікті деп санаймын. Сондықтан Үкімет мүшелерінің, өңірлер әкімдерінің және депутаттардың жалақысын көтеруге бесжылдық мораторий жариялауға болады деп есептеймін.

Бұл Мәжіліс депутаттары үшін жақсы жаңалық емес екенін түсінемін, бірақ сіздер бұл жаңалықты түсіністікпен қабылдайсыздар деп ойлаймын. Әкімшілік мемлекеттік қызметшілер мен бюджеттегілердің еңбекақысын бюджет мүмкіндіктерінің өсуіне қарай арттыруды жалғастырамыз.

Қаржы жүйесінің тұрақтылығы ұлттық экономиканы одан әрі дамытудың кепілі екені белгілі. Экономика өсіп, халықтың табысында алшақтық пайда болғандықтан, тұтыну несиелері айтарлықтай артты. Оның мөлшері бизнесті несиеге көлемінен асып кетті. Халық қазіргі уақытта көп несие алып жатыр. Осыны ескерсек, бұл қаржы нарығын құбылтып, әлеуметтік тұрақсыздық қаупін тудыруы мүмкін.

Үкімет жеке тұлғалардың банкроттығы туралы заң жобасын әзірлеуді бастады. Бірақ бұл тығырықтан шығатын жол емес. Ең алдымен, шектен тыс қарыздың көбеюін болдырмау қажет. Сондықтан Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігіне Ұлттық банкпен бірлесіп, пруденциалды реттеу тетіктері арқылы нақты әрі жедел шешім қабылдауды тапсырамын.

Валюта нарығындағы тұрақтылықты қамтамасыз етпейінше тұрақты экономикалық өсім мүмкін емес. Орын алған оқиғалар, төтенше жағдай режимі салдарынан ұлттық валютаға айтарлықтай алаяқтық қысым тәуекелі туындады. Ұлттық банк пен Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігіне нарықтың сыртқы және ішкі қатысушылары тарапынан теңеге сенім толықтай қайта қалпына келгенге дейін валюта нарығының тұрақтылығын қамтамасыз етуді тапсырамын.

Қазақстандықтардың әл-ауқатын арттыру мақсатында жалақы мен зейнетақыны бірнеше рет көтердік. Бірақ ардайым бағаның бақылаусыз өсуімен бетпе-бет келеміз. Бірнеше жыл бойы жоғары инфляция экономикамыздың басты проблемасы болып отыр. Ол экономикалық және әлеуметтік саясаттың тиімділігін төмендетеді. Бұл мәселеге нүкте қоятын кез келді. Бағаны және халықтың инфляциялық күтуін тұрақтандыру керек.

Инфляцияны төмендету бойынша жоспарлы жұмыс жүргізілуге тиіс. Мақсатты дәлізі – 2025 жылға қарай 3-4 пайыз. Үкімет Ұлттық банкпен және «Атамекен» палатасымен бірлесіп, инфляцияны бақылау жөніндегі кешенді іс-шаралар әзірлеуі қажет. Ол импортқа тәуелділікті, артық делдалдықты төмендету және ақша-несие саясаты құралдары бойынша іс-шараларды қамтуы керек.

Қазақстанда тікелей шетел инвестициясын тарту үшін барлық жағдай жасалған. Біз қолайлы инвестициялық ахуалдың сақталғанына мүдделіміз. Мемлекет ішкі және шетелдік инвесторлардың сенімін қайта қалпына келтіру үшін қажетті барлық іс-шараны қабылдайтындығына сендіргім келеді. Инвесторлар алдындағы мемлекеттің барлық міндеттемелері мен кепілдері толық көлемде орындалатын болады. Дәл осы кезеңде жанданды энергетикалық және технологиялық өту – ESG талаптарының күшеюі жағдайында елдің тартымдылығын арттыру үшін инвестициялық саясаттың жаңа тұжырымдамасы қажет.

Келесі мәселеге жекейлі назар аударғым келеді. Төтенше жағдай режимінің енгізілуіне байланысты жекелеген қаржылық-өнеркәсіптік топтардың капиталды шетелге, оның ішінде жалған мәмілелер жасау жолымен жылыстату тәуекелі артып тұр. Біз қазірдің өзінде

ҚОҒАМ ТҮТАСТЫҒЫ – ТӘУЕЛСІЗДІК КЕПІЛІ

Сөзімнің экономикалық блогын түйіндей келе, бүгін біз жаңа Премьер-Министрді тағайындағанымызды, оған бірқатар нақты тапсырма жүктелгенін атап өткім келеді.

Премьер-Министрге үш аптаның ішінде Үкіметтің 2022 жылға арналған іс-қимыл жоспарын әзірлеуді тапсырамын. Оны ақпан айының басында Үкіметтің кеңейтілген отырысында қараймыз.

Дүние жүзінде коронавирустың жаңа толқыны басталды. Қазақстанда науқастардың күрт өсуі байқалады. Күніне 2 мыңнан астам жаңа жағдай тіркеледі. Пандемия басталғалы бері вирус жұқтырғандар саны 1 миллионнан астам адамды құрады. Сондықтан босансымай, коронавируспен күресті жалғастыру маңызды. Бұл да жаңа Үкіметтің басты міндеті болуы керек.

Енді өңіраралық теңгерімсіздіктер туралы. Қазақстанның өңірлері бірдей деңгейде дамып жатпағаны баршаға аян. Теңсіздік әлеуметтік жайсыздық пен миграциялық көңіл-күйге көл ашады. Соңғы оқиғалар батыс және оңтүстік өңірлерде халықты еңбекпен қамтудың өзекті мәселелерін көрсетті. Бұл өңірлерде бала туу деңгейі жоғары, ал экономика өңір тұрғындарын жұмыспен қамтып үлгерсе алмай жатыр. Сондықтан жүйелі индустрияландыру, шағын және орта бизнеске көмек көрсету, аталған облыстарда қызмет көрсету саласын дамыту өңірлік емес, ұлттық басымдық болмақ.

Дамудың мәдени-ағартушылық құрамдас бөлігін де ұмытпау керек. Білімді азаматтардың еліміздің түкпір-түкпірінде бәсекеге қабілеті артып, табысқа жетуге және лайықты өмір сүруге мүмкіндіктері молайды. Үкіметке аталған өңірлер үшін «Ауыл – ел бесігі», «Бизнестің жол картасы» және басқа бағдарламалар аясында жекелеген бағыттар әзірлеуді тапсырамын.

Өрі қарай. Жасыратыны жоқ, көбіне кей өңірді қолдау деңгейі тұрғындардың нақты сұранысына емес, нақты бір әкімнің «салмағына» байланысты. Бұл дамудағы теңгерімсіздікке және азаматтардың наразылығына әкеледі. Олардың көпшілігі, әсіресе шикізаттық өңірлердің тұрғындары бюджеттік ресурстарды бөлуде өз облыстарына көбірек назар аударылғанын қалайды.

Бұл өңірлер бюджеттің доноры бола тұра, әлеуметтік-экономикалық дамудың көптеген параметрлері бойынша артта қалып келеді. Сондықтан тәсілдерді біртіндеп өзгерту керек. Бюджетаралық қатынастарды түбегейлі реформалаудың уақыты жетті. Үкіметке занаималық өзгерістер пакетін әзірлеуді тапсырамын.

Мемлекеттік басқару саласы кешенді реформалауды қажет етеді. Кадрлық әлеуеттің төмендігін, формализмді, жемқорлықты және кадр тұрақтамауын мойындау керек. Сондықтан халықтың мемлекеттік билік институттарына сенімі төмен.

Мемлекеттік қызметке алу талабын жетілдіру, артық талаптар мен кедергілерді жою керек. Жұмысқа қабылдау мен жоғарылатудың нақты принципін «меритократия» болуы керек. Мемлекеттік қызмет кез келген қазақстандық үшін ашық болғаны жөн.

Сондай-ақ мемлекеттік қызметтен кету процесін де жеңілдету керек. Кейбір шенеуніктер кабинетінде жылдар бойы тапжылмай отырады. Олар жас әрі перспективалы мамандардың өсуіне жол бермейді, мемлекеттік аппараттың тиімділігін төмендетеді. Ондай шенеуніктермен оңай қоштасу керек. Дегенмен мемлекеттік басқару аппаратына келсек, шенеуніктің институционалдық жады да маңызды мәнге ие. Барлық шенеунікті бірден жастармен ауыстыра салуға болмайды. Бұл жерде мейлінше қисынды қадам қажет.

Егер 60 жастағы шенеунік өз қызметін ойдағыдай атқарса, институционалдық жалқа ие болса, мемлекеттік қызмет үшін өте пайдалы

болса, оны жұмыстан шығаруға болмайды. Яғни, ақылға қонымды, сараланған көзқарас болуы керек. Үкімет пен Мемлекеттік қызмет істері агенттігіне тиісті тетіктерді әзірлеп, енгізуді тапсырамын.

Мен «Президенттік жастар кадрлық резерві» жобасына бастама жасадым. Бұл – келешегі зор жастар үшін әлеуметтік лифт, сонымен бірге жаңаша ойлауды қалыптастырудың, мемлекеттік аппарат жұмысына жаңа тәсілдерді енгізудің тетігі. Бұл тәжірибе жалғасын табады.

Менің тапсырмама сәйкес, өткен жылы мемлекеттік аппараттың қатысты барлық ұйым-дастырушылық және орындаушысы, азаматтарға маңызды мемлекеттік қызметтер көрсетеді, «Халық үніне құлақ асатын мемлекет» тұжырымдамасын жүзеге асыруды қамтамасыз етеді. Мемлекеттік аппаратсыз мемлекеттің өзі табысты өмір сүре алмайды.

Қазіргі кезеңде мемлекеттік қызметкерлердің санын оңтайлы деп санаған жөн. Жаңа Үкіметті тағайындауға қатысты барлық ұйымдастырушылық шешімдер қабылданғаннан кейін бұл санды орта мерзімді кезеңге бекіту қажет. Содан кейін байқаймыз. Мемлекеттік функциялардан бірте-бірте арылсақ, оларды бәсекелес ортаға көшірсек, демек, мемлекеттік аппараттың көлемі де бірте-бірте азаяды.

Шенеуніктердің азаматтармен диалогының тиімділігі төмен екендігін айтып өткен жөн. Мемлекеттік орган басшылары халықпен сөйлесе алмайды, тіпті кейде қорқатын секілді. Үкімет мүшелері өңірлерге жиі шығуға тиіс. Ал өңір әкімдері әрбір өлді мекен тұрғындарымен тұрақты кездесулер өткізіу керек.

Тағы бір мәселе – бюрократияның етек жаюы.

Ол азаматтардың санасында мемлекеттік аппарат туралы баяу жұмыс істейтін немқұрайлы машина деген әділ түсінік қалыптастырады. Бюрократия – реформалардың сапасыз орындалуының негізгі себептерінің бірі. Мұндай аурудан бәрімізге емделу керек.

Реформаның формасы емес, мазмұны басымдыққа айналуы қажет. Есеп үшін есеп беру, бақылау үшін бақылау жүргізу тәсілдері өткеннің еншісінде қалуға тиіс. Түпкі нәтиже процестен маңыздырақ. Өзін-өзі ақтамайтындай күрделендірілген және нақты шешімді баяулататын үдерістің бірі жойылуы керек.

Бүгінде мемлекеттік органдар тапсырмалардың мазмұнды іске асырылуына емес, бюрократиялық орындалуына бағдарланған. Формасы бойынша үлгілі, бірақ мазмұны жағынан нашар құжаттар әзірленіп жатыр. Негізгі интеграциялық жүйелердің бар болғанына қарамастан, меморандар макулатураны қаптаптып, мәңсіз хат алмасуын қояр емес.

Мемлекеттік органдардың ақпараттық жүйелерінің деректерін ресми және қағазбен дәлелдеуді қажет етпейді деп тану керек. Олай болмаса, цифрландыруды не үшін енгізіп жатырмыз? Цифрландыру сәнді ойыншық емес қой. Ол мемлекеттік аппарат функциясын орындау тұрғысынан пайдалы болуы қажет. Жиындардың көбін онлайн форматта өткізу керек. Мемлекеттік аппаратты бюрократыздандырудың осы және өзге де шаралары жеке Жарлықта көрініс табатын болады.

Стратегиялық жоспарлау және реформалар жөніндегі агенттігінің, Мемлекеттік қызмет істері жөніндегі агенттіктің функционалдарында мемлекеттік аппараттың тиімділігін арттыру және бюрократыздандыру шараларын іске асыру мен мониторингтеудің нақты функцияларын қарастыру қажет.

Азаматтардың әл-ауқаты және әлеуметтік көңіл-күйі мемлекеттің басты назарында болуы керек. Цифрлармен ойнауды қойып, нақты істерге көшетін кез келді. Мемлекеттік аппарат көп жағдайда «өзін-өзі тиімді жұмыспен қамтушылар», «ресми емес жұмыспен қамту» секілді

терминдерді қолданып, жағдайды жасыруды жақсы көреді. Соның салдарынан көптеген адамдар жұмыссыздықпен бетпе-бет келіп, әлеуметтік қорғаусыз қалып жатыр.

Бұл әлеуметтік-еңбек саласын сапалы жаңартуды қажет етеді. Осы мақсатпен мынадай шараларды қабылдаған жөн. Халықтың табысын арттыру бағдарламасын әзірлеу қажет. Жұмыс нақты әрі әрбір азаматқа бағдарланған болуы керек. Басқарудың әр деңгейінде кедейлікті төмендетудің нақты көрсеткіштерін бекіту қажет.

Жұмысқа орналастыруды қажет ететін азаматтардың нақты санын анықтау керек. Үкіметке «Атамекен» палатасымен бірге екі айдың ішінде халықтың табысын арттыру жөніндегі бағдарлама әзірлеуді тапсырамын. Үкіметке Әлеуметтік кодекстің уақытында қабылдануын қамтамасыз ету қажет.

Осы құжат аясында әлеуметтік саясатты пандемия түзекелері мен қордаланған проблемаларды ескере отырып бейімдеуіміз керек. Әлеуметтік кодекс жаңа қоғамдық келісімнің негізгі элементіне айналуға тиіс.

Жұмыссыздықты, әсіресе жастар арасындағы жұмыссыздықты азайтуға ерекше көңіл болу керек. Жоғары оқу орындарын, колледждерді бітірушілер, әсіресе білімі жоқ жастардың тұрақты жұмысқа орналау мүмкіндігі әрқашан бола бермейді. Біз мұны жақсы білеміз. Олар тапқан жұмысын істеп өмір сүреді. Кейбіреулер табыс іздеп, зан бұзуы мүмкін.

Үкіметке «Жастар тәжірибесі» және «Алғашқы жұмыс орны» жобаларына қатысудың мерзімін созып, еңбекқақысын көтеру мүмкіндігін қарастыруды тапсырамын. Халықтың әлеуметтік осал тобындағы жастардың іскерлік бастамаларын іске асыруға жағдай жасау маңызды. Үкіметке тиісті гранттардың мөлшерін 2 есеге – 400 айлық есептік көрсеткішке дейін көбейту жүктеледі.

Келесі. Сапалы білімге қолжетімділікті арттыру сөзсіз басым бағыт. Бұл – бүкіл қоғам дамуының аса маңызды факторы. Біз мектептерді қалай материалдық жағынан қамтамасыз етсек те, білім сапасын жақсы мұғалімдерсіз көтеру мүмкін емес. Ұлы Ахмет Байтұрсынұлы айтқандай, «Мұғалім – мектептің жүрегі».

Сондықтан мен мұғалімдер тапшылығы бар өңірлерге үздік педагогтарды тартудың қолдау пакеттері бар арнайы бағдарламасын әзірлеуді тапсырамын.

Жоғары білімнің қолжетімділігі де көкейкесті мәселе. Елдің халық тығыз қоныстанған өңірлеріндегі жастарға арналған мақсатты гранттар бөлуге айрықша назар аудару қажет. Жаңа экономика құру үшін ЖОО-ның бәсекеге қабілетін арттыру маңызды. Тауада Қазақстанда жетекші шетелдік жоғару оқу орындарының филиалдарын ашу басталды. Жакын арада Ресейдің үздік техникалық жоғару оқу орындарының филиалдарын ашу жоспарланып отыр.

2025 жылға қарай елімізде беделді шетелдік жоғару оқу орындарының кем дегенде 5 филиалын ашу қажет деп есептеймін. Осы орайда, екі техникалық бағдарланған филиал еліміздің бағысында болғаны жөн.

Жалпы бәрімізге білім туралы көзқарасымызды өзгерту қажет. Гуманитарлық мамандықтармен әуестену кезеңі келмесе кетті. Басымдықты техникалық мамандықтарға беру керек. Инженерлер мен өнеркәсіпшілердің жаңа буын өсіріп шығару қажет.

Келесі. Әлеуметтік әділдік те маңызды мәселенің бірі болып қала береді. Қазақстан — Конституция бойынша әлеуметтік мемлекет. Мемлекет аз нәрсе тындырып жатқан жоқ. Республикалық бюджеттің 50 пайыздан астамын әлеуметтік шығындар құрайды. Бірақ бұл жеткіліксіз.

Бізге Ұлттық қор бар, ол – еліміздің қаржылық тірегі. Бүгін «Қазақстан халқына» қоғамдық-әлеуметтік қорын құруды тапсырамын. Ол денсаулық сақтау, білім беру, әлеуметтік қолдау

салаларындағы өзекті мәселелерді шешумен айналысады.

Мысалы, сирек ауруға шалдыққан балаларға көмек көрсетіледі. Өйткені көптеген отбасы емдеу ақысын төлей алмайды. Қалаларда, аудандарда, кенттер мен ауылдарда балаларға спорттық нысандар салынады. Дарынды балаларға көмек көрсетеміз. Мәдениетті қолдаймыз. Алматының сұмдық қасіретті оқиғадан оңалуына көмектесеміз. Осы қор есебінен қаза тапқан полициялар мен әскери қызметшілердің отбасыларына қолдау көрсетеміз. Бұл жекелеген мысалдар ғана.

Атап өтейін: бұл Президенттің, Үкіметтің немесе басқа мемлекеттік органның қоры емес. Бұл – барша қазақстандықтардың қоры, халықтық қор. Ол Әкімшіліктің немесе Үкіметтің жанында жұмыс істемейді. Беделді байқаушылар кенесі құрылып, адал да жауапты басшы тағайындалады. Біз оның қызметінің толық ашықтығын, қоғам алдындағы есептілігі мен бақылануын қамтамасыз етеміз. Жоспарлар, бюджет, жобалар сайтта жарияланады. Барлық ақпарат ашық болады.

Қор жеке және мемлекеттік көздерден қаржыландырылады. Халықаралық қайырымдылық ұйымдарының көмегін тарту жоспарланып отыр. Бұл қорға лотерея операторынан, бас тігу орталығынан және басқа монополистерден міндетті жарналар түседі.

Әлбетте, біз Қорға ірі бизнес тарапынан қолмақты әрі тұрақты, атап айтқанда, тұрақты аударымдар жасалуын күтеміз.

Тұңғыш Президент – Елбасының арқасында елімізде өте табысты компаниялар мен тіпті халықаралық өлшемдер бойынша да бай адамдар тобы пайда болды. Енді Қазақстан халқына тиесілілігі беретін және оған жүйелі әрі тұрақты негізде көмектесетін уақыт жетті деп есептеймін. Сондықтан Үкіметке компаниялар қатарынан анықтау және олармен Қорға бөлігін жыл сайынғы жарна көлемін келісу қажет болады. Сонымен қатар іс жүзінде орасан қаражатқа ие бола отырып, көлеңкеде қалып келе жатқан тұлғалардың да белсенді қатысуын күтемін.

Қор қоғамды ұйымдастырудың тағы бір құралы болатынына, азаматтарда әлеуметтік әділдік сезімін нығайтатынына сенімдімін.

Өткен оқиғалар қоғамымыздағы өткір мәселелердің бетін жалаңаштады. Қалаларымызға, тауғандарымыз бен жакындарымызға жасалған шабуыл мемлекетіміздің ең басты құндылықтарының – бейбітшілік пен тұрақтылықтың қаншалықты нәзік екенін көрсетті.

Біз мемлекет пен азаматтар, бұл – бір тұтас екенін айқын түсінуге тиіспіз. Баса назар аударуды қажет ететін тағы бір мәселе бар.

Көптеген жас азаматымыз Қарулы күштер қатарында әскери борышын өтеуден қашады. Әскери билетке ие болу жастардың мақтанышынын тудырмайды және Отанға қызмет етудің белгісіз саналмайтын болды.

Армия қатарында қызмет ету, құқық қорғау саласында жұмыс істеу – айрықша миссия. Бұл – Отан үшін жанын салуға бел буған азаматтардың саналы таңдауы.

Жастарымызды әскери борышын өтеуге қалай ынталандыруға болатынын біз бүкіл қоғам болып ойластыруымыз керек.

Біз – мықты халықпыз. Төл тарихымызда талай жаугершілік заманды, ашаршылықты және басқа да алапат қиындықты бастан өткердік.

Соңғы күндердегі қайғылы оқиғалар біз үшін тағы бір сынақ болды. Оны еңсеріп, бұрынғыдан да мықты боламыз.

Жалпы, мемлекет пен қоғамның арасындағы өзара қарым-қатынасты трансформациялау қажеттілігі пісіп жетілді.

Қоғамдық шарттың жаңа форматы керек.

Қазақстан саяси жаңғыру бағытын жалғастырады. Бұл – менің қағидағым ұстанымым.

Саяси салада аз шаруа істелген жоқ. Менің тарапымнан саяси реформалардың төрт пакеті ұсынылды, соларды жүзеге асыру аясында 10-нан астам заң қабылданды. Бұл орайда мен өте жедел әрі сапалы жұмыстары үшін Сенат пен Мәжіліс депутаттарына аса ризамын.

Митингтер туралы шын мәнісінде жаңа заңнама іске қосылды.

Партия құру үшін тіркеу кедергілері мен олардың Парламентке өту межесі төмендетілді.

Өйелдер мен жастардың Мәжіліс пен мәслихаттарда өкілдік ету аясы кеңейді.

Парламенттік оппозиция институты енгізілді, сайлау бюллетеньдерінде «бәріне қарсымын» деген баған пайда болды.

Ел тарихында тұңғыш рет ауыл әкімдерін тікелей сайлау өтті.

Адам құқығын қорғау саласында салмақты ілгерілеулер болды. Атап айтқанда, Қылмыстық кодекстің 130 және 174-баптары декриминалдандырылды және ізгілендірілді.

Еліміз Азаматтық және саяси құқықтар туралы Халықаралық пактінің Екінші Факультативтік хаттамасына қосылды.

Құқық қорғау саласын кешенді жаңғыртуға бағытталған «Қазақстан Республикасының адам құқықтары саласындағы әрі қарайғы шаралары туралы» Жарлыққа қол қойылды.

Адам құқықтары жөніндегі уәкілетті өкіл институты жүйелі нығайтыла бастады. Өлім жазасы толығымен алынып тасталды.

Қыркүйектегі кезекті Жолдаудыма азаматтық қоғаммен және сарапшылармен кең ауқымды және сындарлы диалог негізінде әзірленетін саяси реформалардың жаңа пакетін ұсынамын.

Мемлекет те өзінің базалық функцияларының толыққанды және сапалы орындалуын қамтамасыз етуге тиіс.

Мемлекет заңдылықтың сақталуына және құқықтық тәртіпке, азаматтардың қауіпсіздігі мен меншік құқықтарының қорғалуына кепілдік беріп, әлеуметтік игілікті және сапалы мемлекеттік қызмет көрсетуді қамтамасыз етуге тиіс. Өз кезегінде бизнес пен азаматтар қоғамдық мінез-құлық нормалары мен заңнамаларының сақталуына, салықтардың әділ төленуіне және еңбек қатынастарындағы ашықтыққа жауапты. Осыған байланысты кезек-кезекті өзгерістер бағдарламасын әзірлеу керек.

Үкіметке жауапты сарапшылық қоғамдастықпен және азаматтық қоғаммен бірлесіп отырып, тиісті ұсыныстар пакетін әзірлеуді тапсырамын.

Ол Ұлттық қоғамдық сенім кеңесінің бір отырысында қаралатын болады.

Құрметті отандастар, құрметті депутаттар!

Жақында болған қайғылы оқиғалар кезінде азаматтарымыздың басым көпшілігі патриоттық танытты, экстремистермен күресте бірлігін көрсетті. Халықтың ауызбірлігі, Қазақстанның Тәуелсіздігі мен егемен даму идеясына деген шынайы сенімі қоғамды ұйыстыру және елімізді ілгерілету үшін қуатты іргетас болып саналады.

Біз барлық қиындықты бірге еңсереміз.

Жаңа Қазақстанды бірге құрамыз!

Қадірлі отандастар!

Қиын күндер артта қалды.

Осы сәтте ел тағдыры үшін ұйыса білген бүкіл халқыма шынайы ризашылығымды білдіремін!

Бәріміз бұл оқиғадан сабақ алуымыз керек.

Ең бастысы, берекесі-бірлікті, тыныштық пен тұрақтылықты сақтауымыз қажет.

Енді Қазақстанда дамудың жаңа кезеңі басталады.

Бұл шынайы жаңару кезеңі болады.

Егемен елімізді бірге өркендетейік!

Халқымыз үшін Тәуелсіздік бәріннен қымбат.

Жаңа Қазақстанды бірге құрайық!

Соңы. Басы 1-2-беттерде.

ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАРДЫ НАСИХАТТАУ – ӘР АДАМНЫҢ ПАРЫЗЫ

Егемендік бізге оңай келген жоқ. Тарихқа бергісіз талай жайт қазақтың басынан өтті емес пе? Азаттықтың «тар жол тайпақ кешкен» жолына қарасаң, ұрпағы үшін жан беріп, жан алысқан ата-бабамыздың, ұрпағы үшін атойлаған батырлардың, білім қуған ұлт зиялыларының ізін көруге болады. Енді елдің ішіндегі мына дүрбеленнің зардабын айтсаңшы. Өріне, барлығы орнына келіп, бейбіт те шуақты күндеріміз жалғаса, бірақ қиыршып кеткен жастардың, кеудесін окка тосқан жауынгерлердің, олардың артында қалған ата-анасы мен ұрпағының зарын қалай өтейміз?

Енді халық арандатушыларға ермей, ел тұтастығын сақтауға, тәуелсіздікті тұғырлы етуге, бір аспан, бір тудың астында жұмылған жұдырықтай бірігу керек деп ойлаймын.

Мемлекет басшысы ел ішіндегі жағдайды тұрақтандыру үшін жаңа өзгерістер енгізіп жатыр. Мемлекет басшысының Парламент Мәжілісінің отырысында жасаған мәлімдемесін мұқият тыңдадық. Мемлекет басшысының осы отырыста көтерген тың бастамалары көңіліміздегі алаңдаушылықты дөп басты дей аламын. Сонымен қатар елдің тыныштығы үшін қауіпсіздік шараларын неғұрлым күшейту қажет екендігі туралы баса айтты.

Еліміздің тұтастығы мен тыныштығынан артық не бар?! Халықтың тұрмысына қатысты өзекті мәселелер жаңа Үкіметтің жаңа көзқарасымен бірте-бірте түзелеріне сенеміз. Өрбір отбасы өмір сүру деңгейінің жақсы болғанын қалайтыны сөзсіз. Ол үшін білек сыбана еңбек етуіміз керек. Өрбір ата-ана отбасында осы еңбектің наны тәтті болатындығын ерте

бастан баласының санасына сіңіргені дұрыс. Ал жалпы елдің Президенттен күткен негізгі сөзі халықтың жалақысын көтеру туралы тапсырмасы шығар деген ойдамын. Өйткені барлық адам жақсы өмір сүруді қалайды.

Президент Барыс жылын «Балалар жылы» деп белгіледі. Шынында, балалар – біздің болашағымыз. Оны білімді, мәдениетті етіп тәрбиелеу тікелей өзімізге байланысты. Жалпы өскелең ұрпақ, жастардың арасында Отанды қорғауға деген патриоттық сезім, техникалық білімге қызығушылық, әлемдік аренада және елімізде бәсекеге қабілеттілікті күшейту – ел дамуына апаратын төте жол.

Жалпы Президент мәлімдемесінде еліміздің экономикалық дамуымен қатар мәдениеттілік, білімге құштарлық, ауызбіршілік тұрғысынан да жақсы ойлар айтылды. Осы құндылықтарды насихаттау, оның жолында бірігіп жұмыс істеу – әрбір қазақстандықтың парызы. Күшіміз – бірлікте.

Серік ДҮЙСЕНБАЕВ,
облыстық ардагерлер
кеңесінің төрағасы

Бейбіт күннің әр сәті баға жетпес байлық. Ел елденген, көңілге кірбін түсірген кешегі жағдай тыныштықтан асқан бақыт жоқ екенін тағы бір ұғындыра түсті. Өз талабымызды айтып, бейбіт шеруге шығамыз деген халықтың бастамасы берекесіздікке, лаңкестік әрекетке ұласып, қаланың көркі қашып, ең қиыны азаматтар қиыршынан қиылды. Тұтқиылда болған бұл жағдайдан ел абырап, жылдар бойы алаңсыз, жайлы өмірге үйренген жұрт қалыпты тіршілігінен жанылды.

Осындай күрделі сәтте Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевты

БҰЛТ АРТЫНАН КҮН ШЫҒАР, ЖАРЫҚ ШАШЫП ӘЛЕМГЕ

Облыс әкімі террорлық актіден зардап шеккен әкімшілік ғимараттардың қалпына келтіру жұмыстарын саралады. Аймақ басшысы алдымен «Nur Otan» партиясының Қызылорда қалалық филиалы ғимаратында болды. Террорлық шабуыл салдарынан нысанның 20 проценті бүлінген. Терезелері мен есіктері сынып, офистік техникаларына зақым келген. Қазір нысанды қалпына келтіру жұмыстары жүріп жатыр. Ал «Nur Otan» партиясының облыстық филиалының жағдайы мүлде қиын. Ғимараттың 70 проценті өртеніп, қолданыстағы заттардың барлығы жарамсыз болып қалған. Қазіргі таңда шығын көлемі есептелуде.

Бұдан кейін аймақ басшысы қалалық әкімдікте болды. Онда да осы жайт. Нысанның есік терезелері сынған, қаншама мүлік қираған. Алайда әкімдік 7 қаңтардан бастап қалыпты жұмыс режиміне көшкен. Басбұзарлардың әрекетінен облыстық сот ғимаратының 460-қа жуық құрал-жабдығы мен 300-ден астам офистік техникасы жарамсыз күйге түскен. Қазір ғимаратты тазалау мен қалпына келтіру жұмыстары қолға алынған. Осы орайда өңір басшысы жөндеу жұмыстарын жүргізу және шығын көлемі нақты дәлелді есептемелермен, құжаттармен расталуы керектігін тілге тиек етті.

– Төтенше жағдай режиміне байланысты залал келтірілген ғимараттарға Үкімет резервінен қажетті қаражат бөлінеді. Ол алдағы уақытта белгілі болады. Ал оған дейін біз дайындық жұмыстарын жүргізіп, келтірілген шығын көлемін нақтылап жатырмыз. Қажетті сома бөлінген соң, қайта қалпына келтіру жұмыстарын бастаймыз. Жалпы 8 әкімшілік ғимараттың шығын көлемі 6 млрд теңге көлемінде есептелді. Аймақтағы бизнес өкілдерінің шығындарын өтеу жөнінде мемлекет міндеттеме алды. Террорлық акті салдарынан облыста 15 кәсіпкерлік нысанға зиян келіп, оның көлемі шамамен 395 миллион теңгеден асты. Бірақ басты принцип – шынайылық болу керек. Шығын көлемі нақты құжаттармен рәсімделуі тиіс, – деді облыс басшысы.

Мұнан соң аймақ басшысы қалалық полиция басқармасының ғимаратында болды. Ол жақта да қалпына келтіру жұмыстары жүргізілуде. Террорлық әрекет облыс әкімдігінің ғимаратында да орын алды. Көзбен көрдік. Барлық жерде бір жағдай. Облыс әкімдігінің есік-терезелері сынған, офистік техникалары ұрланған, қызметтік автокөліктер өртелген, тіпті гаражға дейін отқа оранған. Бүгінде қалпына келтіру жұмыстары жүргізілуде.

Қызылордада ахуал күн санап тұрақталып келеді. Ендігі мәселе – бағаны қалыпты ұстау. Өйткені ел абыр-сабыр болып жатқанда халықтың қиын жағдайын өз пайдасына пайдаланған пысықайлар көбейді. Азық-түлік бағасы қымбаттағаны туралы ақпараттар тарайды. Әлеуметтік желі де шулады. Тіпті таксилердің өзі 500 теңгемден барып жүрген жерге 3000 теңгемден апарған. Соған байланысты облыс

Басы 1-бетте

әкімі қаладағы ірі сауда нысандары мен май құятын бекеттерді аралап, әлеуметтік маңызды тауарлардың бағасын тексеріп шықты. Әкім әуелі «Small» және «Magnum Cash&Carry» сауда үйлеріндегі азық-түлік қоры мен күнделікті маңызы бар өнімдердің бағасымен танысты. Әсіресе маңызды деген көкөніс өнімдері мен ұнның шекті бағадан асырмауды міндеттеді.

Аймақ басшысы облыс орталығындағы тұрақтандыру қоры қоймасының жұмысымен де танысты. – Қазіргі таңда тұрақтандыру қорында азық-түлік жеткілікті. Ең бастысы, бағасы келісіне 130 теңгені құрайтын ұнның 440 тоннасы резервте тұр. Одан басқа, айналым схемасы бойынша кәсіпкерлермен келісім төннадан қарақұмық, күріш, макарон өнімдері мен көкөністер сақтаулы. Көрші Түркістан облысымен келісім бар, жетіспейтін азық-түлік бойынша 122 кәсіпкердің тізімі жасакталды. Тапшылықты болдырмаймыз, – деді облыс әкімі.

Бұған дейін аймақтарда сұйытылған газ бағасы түскен болатын. Бүгінде біздің аймақта газ бағасы литріне 60-65 теңгеден, АИ-92 маркалы бензин орташа 180,2 теңгеден, дизель отыны 229,9 теңгеден саудаланып жатыр. «Sinooil» және «Qazaq Oil» жанар-жағармай бекеттеріне барған облыс әкімі жауапты сала басшыларына бензин және дизель отынының құны бекітілген шекті бағасынан аспау керектігін ескертті.

Бұдан бөлек, әкім елдегі террорлық әрекет кезінде маңызды рөл атқарған құқық қорғау саласының қызметкерлерімен және сарбаздармен кездесті. Басқосуда облыс әкімі оларға сын сағатта көрсеткен ерліктеріне алғысын айтты.

– Сын сағатта теріс ойдағы террористермен күресіп, елді қорғауда алдыңғы сапта тұрып, өмірлеріңізге қауіп-қатер төнгеніне қарамай, күн-түн демей, азаматтарымыздың өмірін сақтауда жанкештілік танытқан сіздерге алғысымыз

ерекше. Отанға берілген анттарыңызды адал орындап, ерлік көрсетіп, қызметтеріңізді мінсіз атқардыңыздар, – деді аймақ басшысы.

Басбұзарлардың әрекетінен 24 қызметтік автокөлік, 6 модульдік полиция пункті өртенді. Қазіргі таңда елдігіміз бен бірлігімізге нұқсан келтіргісі келген арам пияғыдылар іздестіріліп, сотқа дейінгі тергеп-тексеру амалдары жүргізілуде.

Бұдан соң аймақ басшысы блок-бекеттердің жұмысымен танысты. Облыс аумағында қауіпсіздікті сақтау мақсатында 28 блок-бекет қойылған. Оның ішінде қала бойынша 5 блок-бекет бар. Барлық блок-бекеттерде сарбаздарға қажетті жағдай жасалған. Тіпті алғашқы уақытта қарапайым халық, кәсіпкерлер сарбаздарға ыстық тамақ апарған. Облыс әкімі блок-бекеттердегі тексеру жұмыстарын қатаң бақылауға алған, қоғам тыныштығын күзету бағытында жұмыс істеп жатқан сарбаздарға алғысын білдірді.

Облыс басшысы террористік шабуылдан жарақат алып, аурухана керуеттеріне таңылған сарбаздардың да жағдайын білді. Ауруханада ем алып жатқан полицейлер мен әскери қызметшінің жағдайын сұрап, ел басына қауіп төнген тұста көрсеткен ерліктеріне алғыс айтты. Сондай-ақ ақ халаттылардың төтенше жағдайдағы еңбегін жоғары бағалап, жұмыстарына сәт-тілік тіледі.

Бүгінде 205 азамат медициналық көмекке жүгінсе, солардың 46-ы ауруханада, 8-і жансақтау бөлімінде жатыр.

Облыс әкімінің аталған оқиғаларды сараптау және Мемлекет басшысының тапсырмаларын орындау бағытына арналған кеңейтілген жиын өткізгенін де айта кеткенді жөн санадық. Күн тәртібіндегі бірінші мәселе – өңірде қоғамдық

қауіпсіздікті қамтамасыз ету бағытындағы атқарылып жатқан шараларға арналды. 5 қаңтардан бүгінге дейін 608 азамат полиция органдарына жеткізілді. Ал қылмыстық істер бойынша 73 азамат тергеу изоляторына қамалды.

Жиында өңір басшысы террористік әрекеттер қауіпін әлі сейілмегенін айтып, коменданттық режимнің қатаң сақталуын тапсырды. Сондай-ақ Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес күштік құрылымдардың әскери дайындығын күшейту және жабдықтау шараларына Үкімет резервінен 20,7 млрд теңге бөлінетінін жеткізді. Биылға бекітілген облыстық бюджетте күштік құрылымдарды материалдық-техникалық жарактандыруға 2,5 млрд теңге бөлінген.

Әкім алдағы облыстық бюджетті бірінші қосымша қаржы қарастыратынын айтты.

Басқосуда террорлық әрекеттен келген шығынға да тоқталды. Бүгінде облыстың мемлекеттік маңызы бар нысандарына 5,8 млрд теңге көлемінде шығын келген. Ал кәсіпкерлерге келтірілген залал 395 млн теңге болды. Шығын есебі қаржы министрлігіне жолданып, тиісті жұмыстар атқарылуда.

Қорыта айтқанда, елдегі жағдай бір-ыңғайланды. Облыста да ахуал тұрақты. Алайда төтенше жағдай режимі жалғасуда. Блок-бекеттер жұмыс істеп тұр. 225 қоғамдық көлік қатынауда, 316 банкомат жұмыс істеп тұр. Мектеп оқушылары 17 қаңтардан бастап оқу процесіне көшеді.

Облыста террорлық актімен күрестің қызыл деңгейі алынды. Бір сөзбен айтқанда бұлт артынан шыққан күн сияқты тіршілік қайта жандануда.

Ақтілек БЕРДІБАЙҰЛЫ

ФИЛИППИНДЕГІ ТАЙФУН САЛДАРЫ

Филиппиндегі орын алған климаттық дағдарыс әсерінен мыңдаған адам баспанасыз қалып, ішкерге ас таппай отыр. Тайфун салдарынан үйлері қирап, тамақсыз қалған филиппиндіктердің бүгінгі жай-күйі туралы CNN арнасы жазды. Эрвин Маскариньяс пен Рея Могульдың «Жаңа жылды мыңдаған адам баспана мен тамақсыз қарсы алуға мәжбүр» тақырыбында жариялаған мақалада елдегі жағдай ашық баяндалған.

Мақала негізінен Джей Лация атты кейіпкердің бүгінгі өмірінен басталады. Бұрындары Жаңа жыл қарсаңында үйінде мерекелік дастархан дайындайтын ол бүгінде ішкерге тамақ таппай отыр.

«Біз әрқашан Жаңа жылды тойлайтын едік. Ал қазір бұл мүмкін емес», – дейді Суригао қаласында болған тайфунның кесірінен қирандылардың үстінде отырған отбасының әкесі.

Жағажай қазір ағаш пен металл сынықтарына, пластик қалдықтарына толып, ауадан коқыс пен өлі балықтың иісі шығып тұр. «Одетта» атты тайфун бұл қаладан өткен соң Лация үйін қайта салудан үмітін үзген. «Себебі бұл мүмкін емес. Менің үйім, ағаш қоршаулар, барлығы жоқ», – дейді ол.

Быыл болған тайфундардың ішіндегі ең үлкені 400 адамның өмірін жалмап, 100 мың адам қоныс аударуға мәжбүр болған. Табиғи апат әсіресе әлеуметтік жағдайы төмен отбасыларға үлкен әсер еткен. Қазір олар қайда барарын, қайдан тамақ табарын білмей отыр.

Лацияның отбасы қазір мүмкін емес жағдайда, ешқандай құрылыс заттарына қол жеткізе алмай отыр. Олардың жалғыз тілегі – аман қалу», – дейді «Балаларды қорғау» атты гуманитарлық ұйымының менеджері Джером Балинтон.

Қазіргі кезде үйлерінен айрылған отбасыларға шамамен 1000-ға жуық уақытша тұрақ жасалған. Көп отбасының жағдайы адам төзгісіз. Бұл туралы «Humanity and Inclusion» ұйымының жетекшісі Эливин Думдума айтқан. «Олардың жейтін тамақтары да, үй салатын ақшалары да жоқ. Сол себепті кішкентай күректерде тұруға мәжбүр. Бұл өз кезегінде коронавирустың таралуына да себепкер болуы мүмкін», – дейді ол. Уақытша тұрақта ешқандай жағдай жасалмаған. Мыңдаған адам таза суыс, жарықсыз күректерде түнеуге мәжбүр.

Филиппин президенті Родриго Дутерте үкімет тайфуннан зардап шеккен аймақтарды қалпына келтіру үшін ақша бөлетінін айтқан. БҰҰ 100 миллион доллардан астам көмек көрсетуге уәде берді.

Бірақ Думдума ақша бөлумен бөлек ең алдымен табиғи апаттың алдын алу шараларын жасау керектігін алға тартуда. «Бізге көбірек дайындық керек. Себебі аяқаста апаттан халық абыр-сау қалады», – дейді ол.

Тынық мұхитының батысындағы тайфун белдеуінің бойында орналасқан филиппиндіктер үшін түрде қатты дауылдарға ұшырайды. Бірақ климаттық дағдарыс бұл оқиғаларды төтенше және болжау мүмкін болмайтын деңгейге жеткізген.

«Бізге көмектесу үшін көп қаражат керек. Сондай-ақ климатты өзгерту туралы шараларда бізге баса назар аудару қажет. Сонда біз көбірек қаржыландыруға, нәтижесінде табиғи апатты жеңуге үлес қосамыз», – дейді Климат және тұрақты қала құрылысы институты басшысының орынбасары Делла Круз.

Оқиға кейіпкері Лация отбасымен басқа қауіпсіз аймаққа көштінін айтқан. «Біздің барлық көршілеріміз өзге аймаққа көшіп кетті. Біз үйімізді қайта қалпына келтіре алмаймыз. Менің отбасым шынымен көмекке мұқтаж. «Одетта» шынымен біз ойлағандан да мықты тайфун болды», – дейді ол. Ал уақытша тұрақта қалғандарға ол бірнеше қорып шырып мен кепкен балық тастап кеткен. Себебі қолынан келген бар көмегі сол...

Түпнұсқадан аударып, шолу жасаған
Аслан НҰРАЗҒАЛИ

ЕЛДЕГІ ЭПИДАХУАЛ: ЖАҢА ШЕКТЕУЛЕР ЕНГІЗІЛДІ

Елде «Омикрон» штамы тарала бастады. Эпидемиологтар әзірге тұрақты деуге келмейді. 14 қаңтар күні елдің бас санитарлық дәрігерінің жаңа қаулысы шығып, вирустың таралуының алдын алу үшін жаңа шектеулер енгізілді.

Қаулыда көрсетілгендей, сауда орталықтары, сауда үйлері мен сауда желілері, спорттық сауықтыру және фитнес орталықтары, йога орталықтары, бассейндер, сауналар, моншалар «жасыл» статусы барларға ғана (вакцинацияның болуы, сынамалар алынған сәттен бастап 7 тәуліктен аспайтын теріс нәтижесі бар ПТР тестілеудің болуы, соңғы 3 ай ішінде ауырып жазылған, тұрақты медициналық қарсы көрсетілімдері бар адамдар) шектеусіз қызмет көрсетеді.

13 қаңтардағы мәлімет бойынша өңірде 318 адам коронавирус жұқтырған. Оның ішінде Қызылорда қаласында – 215, Арал – 8, Қазалыда – 7, Жалағашта – 11, Сырдарияда – 4, Шиеліде – 30, Жанақорғанда – 38.

COVID-19

Меншік иесі:

жауапкершілігі
шектеулі серіктестігі

Бас директор
Аманжол ОҢҒАРБАЕВ

Қызылорда қалалық «Ақмешіт
апталығы» газетінің редакциясы

Бас редактор
Азиз БАТЫРБЕКОВ

Телефондар:
Бас директор - 40-11-10, 70-11-36 (факс)
Бас редактор - 40-11-10 (ішкі нөмір - 1009)
Қабылдау бөлмесі - 40-11-10 (ішкі нөмір - 1023)
Бас редактордың орынбасары - 40-11-10 (ішкі нөмір - 1022)
Жауапты хатшы, бөлімдер - 40-11-10 (ішкі нөмір - 1013, 1018, 1021)

Газеттің негізін қалаған Әділхан БӨЙМЕН

Мекен-жайымыз: 120008, Қызылорда қаласы, Бейбарыс Сұлтан көшесі, 4. Т.Жүргенов атындағы Шығармашылық үйі.

Газет Қазақстан Республикасы Ақпарат және коммуникациялар министрлігі Ақпарат комитетінде 2019 жылдың 16 сәуірінде қайта тіркелген. Тіркеу куәлігі №17657-І.
«Ақмешіт апталығы» қалалық газеті РП СТ ISO 9001:2016 (ISO 9001:2015) «Сапа менеджменті жүйелері» талаптарына сәйкес КЗ, 4310318.07.03.01178 нөмірімен сертифицирталған.
Аптағы 2 рет, сейсенбі, сенбі күндері шығады.
Жарияланған материалдардағы пікірлер редакция көзқарасымен сәйкес келе бермейтініді, деректер мен мәліметтердің нақтылығына автордың, хабарландыру иесінің жауапты екендігі ескертіледі.
Жарнама мазмұнына жарнама беруші жауапты.

Газет редакцияның компьютер орталығында теріліп, беттеліп, «ASU» баспа үйі» ЖШС сенімгерлік басқаруындағы «Сыр медиа» ЖШС баспаханасында басылды. Тел: 8(7242) 40-06-68
Газеттің таралымы бойынша 70-14-08 телефонына хабарласуға болады.
Қызылорда қаласы, Бейбарыс Сұлтан көшесі 4 А.

Таралымы Тапсырыс №

Нөмірдің кезекші редакторы Ақтілек БИТІМБАЙ